

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
ezimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A buza vetőmag páczolása. Belleville Gábor. — A kénsav trágyázásról. R. J. — Maros-vásárhelyi lókiállítás és díjazás. Vidéki. — Kertészeti szakosztályunk működése. V. Szentgyörgyi Lajos. — Értesítés a n.-enyedi ekeversenyéről. — Egyveleg: Pályázati hirdetés. Augustus havi meteorológiai észleletek. Vajnyerés a tejből. Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaci árak. — Hirdetések. —

A buza vetőmag páczolása.

E czim alatt Belleville Gábor, a bécsi gazdasági egylet vándortanára a következőket írja:

Minden lénynek meg van a maga ellensége, az embert, az állatot, a növényt élősdiak lakják, melyek a vért, a tápláló nedvet elszívják, felbontják, megrontják, minélfogva torzképződés, elsatnyulás, sőt elhalás következhetik be! A soba nem pihenő tudomány, a szakadatlanul annak szolgálatában fáradozó férfiak már a növényeken is nagyszámu efféle ellenséget ismertek fel és állapítottak meg. E képződések csak rendkívüli kicsinységüknek köszönhették, hogy már régen felfedezve és leküzdve nem lettek; a göröcsőnek volt fentartva annak megbizonyítása, hogy a tömeges fellépés busáson helyreüti azon előnyt, melyet az egyes paraziták végtelen kicsisége netán nyújthatna és épen ezért oly veszélyesek e gombák, melyek sok emberi betegséget, a gazdát oly érzékenyen sujtó lépfenét és többek között a buzán a büdös üszögöt (zsiros üszög, szem üszög, köiüszög, *Tilletia laevis*), valamint más kalászosainkon is az üszög többféle rettegett alakját idézik elő; — megakadályozzák a szem természetzerű fejlődését, beteges torzokat hoznak létre, a helyett, hogy ép magot adnának és így a gazdának úgy hozamát, mint készpénzjövendelmét tetemesen csorbítják.

Ma már tudjuk azt, hogy az üszög egy gombafajból ered, mely nem tavasszal, vagy tán érés idején lepi meg a buzát, ha-

nem melynek szárai a buzamagon csüngve, vetéskor vele együtt a talajba jutnak, vele együtt ki is kelnek.

Minden növény magból vagy spórákból áll elő! Itt is tehát szükségképen meg kell lennie azon csirának, mely az üszögnek, buzaüszögnek nevezett jelenséget előidézi. Az a sok spora, mely az üszögös buza kalász cséplésével megszámlálhatlan mennyiségben az ép szemekkel keveredik, a nélkül, hogy ezt — tisztelet a kivételeknek — gazdáink valami nagy figyelemre méltatnák; az a sok üszögcsira tehát a vetésből okvetlenül kizárandó, mert ha ezt nem tesszük: üszögöt vetve csak üszögöt arathatunk. A zseuge mag gyökerét a földbe sülyesztí, levélhegyét pedig a levegőbe tolja, fejlik és diszlik; de keblén táplálja az ellenséget, mely vele nő, vele gyarapszik, felhatol a szárba, hol annak kalászát az ismert módon zsarolja, pusztítja és rövid időn az aczélos szemnek hófehér lisztje helyett, az utálatos gombának bűzös porát találjuk. Hisz minden gazda jól tudja, mit teszen az, üszögös buzával jönni a piacra, melyet senki megvenni nem akar, mert alig van értéke!

A minő segédszerek után eddig láttak, azok vagy épen nem vagy csak részben feleltek meg a várakozásnak; az újkornak volt fenntartva oly páczot állítani elő ásványi sókból, mely az üszögspórákkal ériatkezte, azoknak csirázási képességét előli, a nélkül, hogy a vele kezelt buzaszemnek legkevésbé is ártana.

Ezen kizárólag Numa Dupuy vegyész által Bécsben készített magpácz Franciaországban már régebben el van terjedve, de hazánkban is a legjobb sikerrel használják, minélfogva napról-napra nagyobb tért foglal.

Dupuy vegyész készítménye néhány erősen maró sónak sikerült vegyületéből áll, mely az eddig alkalmazott kék galicz-czal szemben többféle előnyt nyújt.

A vetőmagot, mely a páczolásra készen áll, a szabályszerű oldattal befocskendezzük, minélfogva ez meg nem dagad.

Az a kéreg, mely a derekas fellapátolás után a magot körülveszi, annyira tökéletes és erőteljes, hogy nemcsak azon gombát mérgezi meg, mely a szemén van (és mely sokszor szabad szemmel nem is látható), hanem még azon spórákat is, melyek a maggal a talajban érintkezhetnének és melyek csak kedvező időjárást igényelnek, hogy kifejlődhessenek. Továbbá előny, hogy az így páczolt magot egér, hörcsög stb. nem bántja.

A vetés munkája folyik, azért időszerűnek tartottuk t. olvasóinkat e szerre figyelmeztetni s őket egy kísérlet tételére felhívni; a beszerzési forrás czímét lapunk hirdetési rovata tartalmazza. —

A kénsv trágyázásról.

Ujabb időben nagy mozgalmat fejtett ki, kivált Németországban, egy Schröder nevű német gazda az ő kénsv trágyázási módszerével.

Minden időnek megvolt és megvan a maga apostola. Egyik elméletet a másik váltja fel gazdai életünkben.

A milyen apostola volt Thaer a televénynek, Liebig az ásványi anyagok kimerülésének, mások a légeny mindenhatóságának: olyan harcosát találta ma fel a kénsv theoria Schröderben.

A termőföldet képező anyagok nagy változatossága — egymástól eltérő minősége, a benne végbemenő vegyi átalakulások szemmel nem kísérhetése, továbbá a növényi élet fejlődésének titokszerűsége folytán — egyik kőmorzsalékról a másikra ugrik át a buvárkodó agy működése s majd az egyik, majd a másik alkotórésznek tulajdonit a növények létrehozásánál kiválóbb szerepet.

Egy időben azt hitte mindenki: televény (humus, korhany) nélkül nincs növényi élet, később a légenynek (Nitrogen) tulajdonították a fő befolyást — napjainkban a hívők visszatértek a közelethez (ásványi anyagok), melyből a föld alkotva lett.

Megdöntve tehát a humus és légeny theoriája a mesterséges kísérletek által; el kelle következnie azon időnek is, midőn a gyakorlat embere; az ásványi anyagokra bontólag ható anyagokhoz nyul; ilyen a kénsv.

Csak hogy emberi természetünkben rejlik, hogy egyik végletből a másikba esünk. Így Schröder is az ő kénsv tulajdonításával. Senki sem vonja ugyan kétségbe a kénsvnak bontó (oldó) hatását*) a talaj vegyileg megkötött s nehezen oldható ásványi anyagaira; de más részt senki se lesz közöttünk, ki elhagyja, hogy ezentúl istálló-trágyára már nem lesz szükségünk! — hogy a kénsv, mint trágyaszer meghonosod-

*) Jegyzet. Itt bátor vagyok lelemlíteni, hogy ideje volna már egyszer az ilyen fülsértő hangzású szónak, mint a mind: a „felnyitni, feltárni (aufschliessen) végleges kihagyása nyelvünkől s jobbakkal való pótlása. Van nekünk erre elég jó szavunk (felbont, felold), miért ragaszkodunk annyira az idegen szavaknak nyelvünkben érthetetlen átfordításához?!

dása az istálló s egyéb trágyafélék értékét teljesen nullifikálja.

Már maga az anyag maró hatása s kivált költséges és veszélyes alkalmazása is kifogja zárni annak általános elterjedését, használatát; hát ha még meggondoljuk azon körülményt, hogy ezen theoria az amugy is nem elég gonddal kezelt istálló trágya gyűjtésének elhanyagolására vezetné gazdáinkat s így nemzetgazdaságilag nagy kár háromolnák az országra egyrészt, más részt pedig könnyen a talaj kizsákmányolására vezethetne bennünket.

Nem logtermészetszerűbb rendeltetése-e a fogyasztott anyagoknak, hogy azok ismét a talajba kebeleztessenek? s oldható sóikkal a növényt táplálják?

Nem működik-e a televény (trágya) is oldólag az ásványi anyagokra?

Nézetem a Schröder-féle kénsv theoriára — addig is, míg ez irányban több évi kísérletek után többet szólhatok — az: hogy valamint pótrágyaszerekre (műtrágyák) eddig még a magyar gazda nem igen szerült, vagy nem fizeti ki magát nálunk; épen úgy a kénsv, mint „oldószernek“ alkalmazása is — nálunk nem praktikus s csak kivételesen ajánlható.

Semmi szín alatt se hagyogoljunk el pedig a kénsv kedvéért a trágyagyűjtést!

Hiszen e módja a trágyázásnak sem oly egyszerű és olcsó, mint a hogy első tekintetre látszik, mert a földet, vagy a komposztot (iszapot esetleg) fel kell előbb halmozni — s azután, ha megöntöztük vele s érnedni hagytuk — újból el kell hordani s egyenletesen elosztani a termőföldön.

Érdeme azonban Schrödernek e trágyázási eljárás körül mégis van, mert megmutatta a módot, hogy a gyakorlatban mint kelljen szükség esetében, nem épen mocha erőben levő talajokon minden istállótágya nélkül jó terméseket előállítani.

Még hátra van azonban azon kérdésre a felelet, „hogy vajlon az ilyen egyoldaltú trágyázást nem fogják-e unokáink megsejteni?“

R. J.

Marosvásárhelyi lékiállítás és díjazás.

Az állam által kerónkint rendezni szokott létiényesztési jutalomoztás szeptember 4-én szép közönség jelenfétében és nagy érdeklődés mellett történt meg. Jelen voltak gróf Lázár Jenő elnök, gróf Teleki Domokos, gróf Teleki Samu, Szentkirályi Gyula, Derzsi János, Dósa György megyei állatorvos, Gerénya állami fő állatorvos, Bernovics a homorodi mentelap osztályparancsnoka, Sequens Ferencz állami állatorvos, mint bíráló bizottsági tagok — továbbá ott láttuk báró Bánffy Zoltán főispánt, báró Apor Károly gazdasági elnököt, Kovács Ferencz apát-plébánost, gróf Pállit Fogarásról és a gazdasági egylet számos buzgó tagját és a megyéből s a városról is több előkelő birtokost és polgárt.

A díjak következőleg kiállítottak oda beható tanácskozások és 50 egységi szám mellett töltött szavazás után: Szopós esikos kanczával nyertek: Bede Károly (Kutyfalva) 12 ara-

nyat; Maurer Mihály (Rücs) 10 arany; Kónya Domokos (Kutyfalva) 8 arany; Nagy József (Sárpatak) 6 arany; Bede Imre (Darlacz) 5 arany, — továbbá a 3 éves kanczacsikóknál feumaradó aranyokból Filep Kálmán (Vaja) 2 arany; Jenei Lajos (Sámsond) 2 arany; Orbai István (Szövérd) 1 arany.

Három éves kanczacsikóval nyertek Jeddi Sándor (Maros-Vásárhely) 10 drb aranyat; Tolvaly Ferencz (Póka) 8 arany; Rusz Jákob (M.-Keresztur) 6 arany és Benedek Zsigmond (Koronka) 5 darab aranyat; továbbá a még fenmaradt öt aranyból méncsikókkal nyertek Kovács Ferencz (Maros-Vásárhely) 2 aranyat; Szilágyi János (Maros-Szent-Király) 2 aranyat és végül Simon József (Harasztkerek) 1 aranyat. Ezekon kívül számosan lettek diszokmánynyal kitüntetve, ugy szintén a pénzjutalmat nyerők közül is azok, kik a legnagyobb egységszámot kapták a szavazásnál.

Elő volt vezetve 29 szopós csikóju kancza; 7 darab 3 kanczacsikó, 10 darab egy éves méncsikó és 4 darab 2—3 éves méncsikó. A kiállított anyag egészben véve igen szép volt és pár év óta nagy haladást tüntet fel. Nagyon kívánatos volna, hogy az állam itt ezen kiállításokat évenként rendszeresítene, tekintettel a város nagy vidékére.

Az állam részére megvásároltatott egy éves méncsikó 3 drb és pedig Maurer Mihálytól 1 drb 250 frton, Kovács Ferencztől 1 drb 220 frton és Csiki Jenőtől 1 darab 200 frton.

Vidéki.

Kertészeti szakosztályunk működése.

V.

A július 4-ikén tartott ülésben szakosztályi jegyző jelent, hogy a köztelki cseresznye termés a tagok közt elárvereztetvén, 20 frt 76 krt jövedelmezett s jelentése kapcsán megjegyzi, miszerint a Lauermann = Napoleon, Fekete fűszeres disznódi, Bors ropogós, Hortenzia királyné, Spanyol meggy és Damason sárga cseresznyék és meggyek majdnem háromszoros árban keltek el a többiek fölött, mely szerint efajok s különösen a Hortenzia, Lauermann, Disznódi fűszeres, Damason sárga, mely utóbbinak még az a jó tulajdonsága, is van, hogy a madár teljességgel nem bántja, kiválóan érdemesek tenyésztésre. A Damasonból még eddig ugyan nem tenyésztetik a köztelken ojtvány, de ojtógaly bőven kapható. A Badacsonyi óriásról, mely tulajdonkép nálunk még csak ujdonság, nem szólhatunk határozottan, mindazonáltal már első termése is (Villási tanár ur ajánlatára vettük föl) kezességet nyújt arra, hogy válszót-taink sorában dicsőséggel megfogja állani helyét.

Elzoltettek ez alkalommal elnöktől Gros Gobet meggy, mely ugy jószág mint szépség tekintetében figyelmet érdemlő, továbbá badacsonyi óriás cseresznye és németcsászárné igen szép eper, szintén elnöktől, megnyerték a tagok tetszését, Somkerek (Stengel) főerdész urtól Vadadi-féle batul pónyik, piros Stettin = Török Bálint — egészen üde jó almák s jegyzőtől finom téli esperes körte.

A 11 és 18-iki ülésekben, néhány szorosán vett keblü ügy elintézésén kívül, indítványozta Szentgyörgyi Lajos, hogy az októberben N.-Enyeden tartandó erdélyi gazdák vándorgyűlésére szakosztályunk is egy csinos gyümölcs-collekcióval jelenjék meg — és pedig a mennyiben csak lehetséges Kolozsvár összes gyümölcsészetét tüntetve föl.

Egyszersmind azt is indítványozza, miszerint kéressék meg az enyedi rendező bizottság, hogy Erdély különböző vidékein lakó gyümölcsészeihez intézzen fölhívást, hogy vidékeik szerint gyűjtsék össze az ott termő jobb s illetve több értékkel bíró gyümölcsöket s azt legkésőbb okt. 10-ig azon nevekkal, melyekkel azon vidéken nevezik, az enyedi rendezőséghez küldjék be, — hogy az a kellő időre — okt. 13-ra a lehetőségig rendszerbe öntve a kiállításra elkészíthesse. Oda czélozott ez indítványával Szentgyörgyi, hogy ez uton sikerülhetne megismerni egész Erdély gyümölcseit és pedig ugy, a mint az tulajképpen van és kell is annak lennie t. i. a különböző vidék szerint. S ez uton elkészülni gyümölcsészeti tekintetben is arra a nagy és nevezetes orsz. kiállításra, mely 1885-ben Buda-Pesten fog tartatni.

Az indítvány közhelyesléssel elfogadtatott s az ügy evidenciában tartásával indítványozó jegyző maga s a dolog intézésével pedig a szakosztály együttes tagjai bizattak meg, kik azt mindannyian kész örömet el is vállalták; az enyedi intéző bizottsággal ez ügyben érintkezni pedig Gamauf egyleti titkár tagtárs kéretett föl.

Elzoltettek elnöktől igen szép példány és kitünő finom téli esperes körte és jó Bolveileria, a bőtermő szép piros és jól Osztheimi s fekete nagy Gobet meggyek, jegyzőtől és az egylet köztelekről mindennél többet érő Lauermann és Damason cseresznyék, elnöktől a régi jó pézsma, vagy fekete olasz = annasz és kitünő Deutsche Kaiserin eprek; az igen szép és jó s nagyon bőtermő kései északi megy (nagyon érdemes tenyésztésre), a szép Damason, disznódi gazdag (kissé kesernyés), de roppant bőtermő s sokáig tartó cseresznyék a köztelekről; Abbes d' Oignies nemes finom meggy szakoszt. elnöktől.

Végül Gamauf egyl. titkár azon jelentése vétetik tudomásul, melyek külföldről hazatérő útjában észlelt és tapasztalt itt-ott s különösen Villási urnál Keszthelyen.

Jul. 25-én tudatja szakosztályi jegyző, hogy az egylet nagy-utczai szőlőskertje tetején levő cseresznye termésből a vinczellér 17 frtot árult s így összesen a két kert cseresznye terméséből 37 frt 76 kr vételetet be.

Jegyző kérdést intéz egyleti titkárhoz, hogy meg van-e a Levay András gyümölcsészeti szótára az egyleti könyvtárban s ha nem lenne meg, indítványozza, hogy hoztassék meg, minthogy arra többször szükség lehet, hivatkozván közelebből is arra a Nemes Kolmár leírásánál Villási ur. A kérdésre azonnal „nincs meg”-gel felelt titkár s minthogy sem ő, sem más közölünk egyszem hallottuk hírét jelzett műnek, elnök megbízott, hogy tegye magát Villási urral érintkezésbe s kérje meg, hogy hol kapható meg Levay? Pár nap alatt tisztában voltunk, Villási ur azonnal tudatta, hogy sajtó-

hiba Levay s „Leroy“-t kell értenünk. Ajánljuk a helyreigazítást ügytársaink figyelmébe!

Titkár, következő nap, vándorgyűlési dologban Enyedre rándulva, ismételten szívére köttetett a gyümölcsök vidékenkénti összeállításának ügye. S aztán izlettettek Somkerei (Stengel) Gusztáv gyalui főerdész urtól már utoljára: pónyik, batul, piros Stettini = Török Bálint és Angol téli pármén kitűnő szép és jó példány almák.

Nehogy tréfáldzásnak vegyék olvasóink a dolgot! bizony igaz ez s hogy valóban így van, így lehet, az egyedül a pinczehelyiségnek köszönhető — s igen természetesen a gondos kezelésnek.

Elég az hozzá, hogy figyelmet ébresztő körülmény s nagyon is megérdemli, hogy komolyan gondolkozzunk fölötté s minden lehetőt elkövetni igyekezzünk, hogy jeles faj gyümölcsöknek minél nagyobb értéket szerezzünk.

Továbbá szakoszt. jegyzőtől piros és fehér asztrakáni — muszka jeges — almák, finom zöld Magdolna és Juliusi kolmár körték, mely kétféle körte valóban figyelmet érdemlő s méltók, hogy terjesztessenek. A Magdolna ugyan kisebb, de azért finomságban tul tesz igen szép és elég jó juliusi Kolmár társán, mely utóbbi Nagy Dánieltől is bemutatott. Aztán jöttek elnöktől, jegyzőtől, Nagy Dánieltől s az egyleti köztelekről: Nancy, Ambrosia, bredai és d'Auvergne finom kajszinek, melyek közül jegyző ambróziái voltak legértettebbek s eo ipso legfinomabbak.

Elnöktől buzával érő jó kis savanykás körte, jegyzőtől nagyon bőven termő apró sárga muskotály.

Az ülés végén kimondatott, hogy a kajszin termés elárverezése tekintetéből a legközelebbi szerdai ülés a köztelken tartassék.

Augusztus 1-én d. u. 5 órakor a rendez. tagokon kívül más érdekeltek is szép számban jelentek meg az egyl. köztelken s szemlélték és izlették a szebbnél-szebb kajszinek különböző fajait s megkezdődvén a licitáció, szerzett ugyszólyva ki-ki magának egy-két fatermést. Az eladásnál igen élénk volt a verseny, de azért még sem panaszolható senki, hogy egy s más kis fa termése „rá szózatott.“ Kicsik még a fajták s egy részén kevés is termett s mégis hamarjában 10 frt s 66 kr gyűlt össze belőlük s így a cseresznye árával együtt 48 frt 42 kr.

Mielőtt azonban a termés leszedetett volna, szakosztályi jegyző, egy néhány nem egészen hitelesen vezetett fajt rectifikált s azonnal ki is javított a kert anyakönyvében. S aztán egyéb kerti ügyek mellőzésével ülését tartotta meg a szakosztály Bodor Antal tagtárs ajánlatára szíves készséggel fogadta tagjai sorába Sipos Gábor ügyvéd urat s látott, az ő jelenlétében, izleléséhez a mai alkalomra összehozott gyümölcsöknek.

Az összes kajszinok közül kimagaslottak az Ambrózia, Nancy és bredai, de a többi félék is egyáltalában elismerést érdemlő finomak.

Izlettettek ujjolag Nagy Dánieltől és jegyzőtől szép és jó juliusi Kolmárok, előbbtől szép és finom muskotályos izü apró

czukorkörte s utóbbtól kitűnő Magdolna. Elnöktől jó buzával érő s a köztelki nagy fáról az öt egy falat kellemes kis befőzésre használtatni szokott apróság. (Mebizatott Zonda kertész ur, hogy 10 krjával árusítsa literét.) Végül izlettetett volna még a kolos-monostori gazd. tanintézetől Ritter főkertész ur által küldött 8-féle szebbnél-szebb nyári alma, de éretlenek lévén, megizlelésük a következő szerdára halasztatott.

Az aug. 8-iki ülés főbb tárgyául az országos magyar gazd. egyesület gyümölcsészeti átirata tüzetet volt ki, mindazon által tekintettel arra, hogy mára nagyon sok ismert és ismeretlen gyümölcs vár megfigyelésre s illetve izlelésre s ebből folyólag meghatározásra, e tárgy mához egy hétre halasztatott, avval a kijelentéssel, hogy akkor 6*) óra helyett 5-kor fogjunk annak megbeszéléséhez.

Izlettettek br. Bánffy Ernőtől egy mult évi téli esperes = brüsseli pergamen — még most sem érett — lételen, izetlen, elnyomorgatott példány. Jegyzőtől csaknem egészen átlátszó, jegesedett finom fehér asztrakáni, Rittertől szép, de nem igen jó piros asztrakáni, továbbá ugyancsak Ritter utján a kolos-monostori gazd. tanintézet kertjéből piros Margit, Csehországi rózsza alma, Baraczkpiros nyári alma, Rinahkowszky, Karolina Augusztá, Virginiai rózsza alma = St. Germain, Berchtold korai mirabellája. Az almák egyáltalában szép külsejűek, belbecsük azonban nemigen van; tul savanyuk, egy intézeti kertben azonban jó, ha megtalálhatók.

Igen egyszerű a Nectárin jegyzőtől, mely minden szilvák közt legkorábbi s pedig bizonynyal a legnagyobbra nőv. Finom ambrózia kajszin, piros belü és apró motyó körték elnöktől, igen szép példány ambrosia és ananász kajszinek Szenkovich Mártontól, jó Angoumois az egyleti köztelekrol.

Aug. 15-én szakosztályi elnök id. Boder Pál közli azt a biztos forrásból nyert örömhírt, miszerint a Bereczki Máté 20 éves gyümölcs-telepe tiz évre ujából meg van mentve, ismételten kibérelvén Sármezey Antal ur azt a kincstári birtokot, melyen páratlan buzgalmu nagy pomologunk, ez igazán megbecsülhetlen gyümölcsészeti kincset beállította. Szakosztályunk jegyzőkönyvébe iktatta e Sármezey ur által eszközölt nevezetes mozzanatot s elhatározta, hogy e baráti s egyszersmind a haza iránti ténykedéseért a nyilvánosság terén is, de meg írásbeli személyes megkeresés utján is fejeztessék ki Sármezey urnak pomologikus szakosztályunk elismerő nyilatkozata, szíves köszönete. Isten adja, hogy nagy uttörőnk a lelkéhez forrott princípális — barátjával együtt boldogan, szerencsésen élje át az uj tiz évet is!

Ezután tárgyalatott az a gyümölcsészeti emlékirat, melyet az orsz. magyar gazdasági egyesület nyujtott be Miniszter ur öngyméltóságához, megküldve azt egyidejűleg összes gazdasági egyleteink közt a mienknek is. E memorandum

*) Májustól okt. 1-ig az ülések az egyleti irodában minden szerdán d. u. 6 órakor tartatnak; oktobertől—május 1-ig mindig 5 órakor; egy ülés azonban áprilistől—októberig minden holnapban 5 órakor az egyleti köztelken. S z. L.

tüzefes megvitatása után megbizta a szakosztály Gamauf V. és Szentgyörgyi L. tagtársakat, mint egyll. titkárt és szakosztályi jegyzőt, hogy a megállapodások szerint dolgozzák ki a kérdéses ügyet s terjesszék az egyll. igazg. választmány elé, további intézkedések tekintetéből.

Egyleti titkár aug. 9-én Nagy-Enyeden járta alkalmából tudatja, hogy ő a vándorgyűlést rendező bizottsággal közölte a szakosztály azon törekvését, miszerint Erdély különböző vidékeiről a gyümölcsök az enyedi vándorgyűlésre összehozásának s a bizottság az eszmét teljesen pártolta s minden lehetőt ígért, hogy az eszmét megtestesíthesse, igen-igen kérve azonban titkár által a szakosztályt, hogy az különösen, kövessen el mindent az ügy czélhoz juttathatása tekintetéből, t. i. bocsásson szét a megyei gazdasági egyletekhez s ugy egyes pomologusainkhoz nyilvános- és magán-felhívásokat. Titkár tagtárs értesítése örvendetes tudomásul vétetvén — érdekes és sok tekintetben tanulságos eszmecsere után — megbízott szakoszt. elnökség a jelzettek mielőbbi intézésével; az egyes szakosztályi tagok is följajánlván mindannyian ez ügyben való szives közreműködésüket.

Izleltettek br. Bánffy Ernőtől kétféle tavalyi körte, valószínűleg a Toulousi és La Quintigne Boisbunel, rosz répák; de mi is lenne most a Nyári esperes időszakában?!

Ma a kolos-monostori intézettől való Bara czk piros piros asztrakáni almák jók voltak. Elnök Robin muskotály, korai Lucas szilvái, Fekete Pál-féle (1881-ben ojtva) csaknem egészen jegecs fejeér asztrakáni almája s Szenkowich Márton korai fekete Morillonja, mind jók voltak.

Augusztus 22-én Fekete Pál szőlőszeti, borászati orsz. szaktanár ur is részt vevén a szakosztályi tárgyalásokban, ismételtén foglalkoztunk az enyedi gyümölcsészeti kiállítás ügyével. A tanár ur maga nagyon sok dolgot volt szives elvállalni, t. i. megígérte, hogy az okt. 10-én Dicső-Szent-Mártonban tartandó megyei gazd. gyűlés tárlatáról a gyümölcsöket Enyedre szállítja, a Székásmenti gazd. egyll. területéről s egyáltalán Alsó-Fehérmegye vidékéről összegyűjti s a mennyiben ideje engedí, hazarészünk más vidékein is közre munkál; mely készségecs ígértetűért fogadja e helyen is fáradszhatatlan buzgalmu ügytárs-tanár ur szakosztályunk szives köszönetét! Megbeszéltetett még ez alkalommal, Sapos Gábor tagtárs fölvetése következtében — a szőlő trágyázása, egy pár munkájának végbevitelle — tavaszi-nyári ojtása — és pedig lehető alapos okadatolással. S aztán izleltettek: elnöktől Karolina Augusztia szép alma s jó kis oskola körte; a köztelekről nyári fejeér Calvil = pomme avant tout, Szenkowich Mártontól nagy zöld ringló és precocce Morillon s Bodor Antal urtól jó Malinger. Végül pedig Fekete P. ur ígérte, hogy egy jeles — most érő — őszibarack magonczáról, melyet Dicső-Szent-Mártonban a legközelebbi napokban fognak „Gróf Haller Jenő²”-nek keresztelni el, aug. 29-re részünkre is küld vagy két párt, szemző-galyakkal egyűtt.

*) E helyen is tiszteletteljesen kérjük erdélyi ügybuzgó társaink szives közreműködését.
Sz. L.

Aug. 29-iki ülésünket a köztelken tartottuk, gyönyörködve az itteni nagy gyümölcstermésben szép ojtvány táblában és azon fölűdültségben, melyet a 4—5 hét óta folyton tartó szárazság miatti ellankadt növényzet, a ma esett áldott eső után fölűntet.

Járkálásunk közben itt is, ott is kostoigatva találkoztunk az egész pompájában diszljó Victoria királynő és kitűnő finomságu Mayer király szilvája, óriás Poond magonca (szilva), Jakston tábornok, zöld ringló forma szép és jó szilvával, igen szép, de különben nem sokat érő — pézsmakörte izű — Jakab király körtével s végül izleltük Bodor Antaltól a szép és jó közönségecs nevezett tojás szilvát vagy piros Washington. Sapos Gábortól egy angol téli párménhoz hasonló még éretlen szép almát, Robin muskotály körtét, Nagy Danieltől szép piros esikos asztrakáni, Grawensteini almákat, Nöczomb, Nyári esperes = király vagy nyári pergamen, egy hosszukás névtelen jó körtét, egy pár finom vérpiros belű őszibarack magoncz s befejezésűl érett fekete Madelaine és Malinger, szépen és hasznosan bereendezett házi kertjéből. S avval — további találkozásig — bucsut mondtunk egymásnak.

Szentgyörgyi Lajos.
szakosztályi jegyző.

Értesítés a Nagy-Enyeden tartandó ekeversenyéről.

Az alsófehérmegyei gazdasági egyesület az erdélyi gazdák VI-ik vándorgyűlése alkalmából N.-Enyeden 1883. évi október hó 13-án délelűtt 11 órakor, kedvezőtlen idő esetén a következő napokon jutalmazással egybekötött ekeverseny rendez, melyen való részvételre a hazai vagy a hazában képviseelt gépgyárosok, valamint gazdasági eszköz- és gépkereskedők tisztelettel felkéretnek.

Versenyre bocsáttanak, illetőleg jutalmazásban részesűlnek:

Hármas ekék 1 egyll. arany, 1 e. ezűst, 1 e. bronzérem jutalmazással.

Kettős ekék 1 egyll. arany, 1 e. ezűst, 1 e. bronzérem jutalmazással.

Egyes vasu vasekék 1 egyll. arany, 1 e. ezűst, 1 e. bronzérem jutalmazással.

Egyes váltó ekék 1 egyll. ezűst, 1 e. bronzérem jutalmazással.

Törökbuza kapáló, töltőgető ekék 1 egyll. ezűst, 2 egyll. bronzérem jutalmazással.

Jutalmat csakis abszolút jó ságu munkát végző eszközöknek adatnak. Általános versenyfeltétel: tiszta mély barázda legkisebb vonó erővel elérve, mi erőméről lesz meghatározva. Hármas és kettős ekéknél első aranyérem jutalomra csakis azon ekék tarthatnak igényt, melyek kötött talajban, lankás oldalon is ugarszántásra alkalmasak. Hármas, kettős és egyes ekéknél minimalis kívánság 16 centiméter szántási mélység egymásmellé állított sima barázdával. Váltó ekék-

nél minden egyéb fennebbi kellék mellett meredek oldalon is 10 centiméter szántási mélység. Szántási terület minden ekére 100□-öl.

A versenyző eszközök f. évi okt. 1-ig az alsófehérmegyei gazd. egyesület elnökségéhez Nagy-Enyedre bejelentendők és legkésőbb okt. 10-ig beküldendők. A bejelentés alkalmából értesítés kívántatik arról is, hogy az eszköz használatára mily vonó erő szükséges.

A bíráló bizottságot az erdélyi gazdák vándorgyűlése küldi ki a maga kebeléből.

A nagyenyedi indóháztól a versenyterre ki- és beszállításáról, valamint vonó erőről a gazd. egyesület a maga költségén gondoskodik.

Az alsófehérmegyei gazdasági egyesület választmányának Nagy-Enyeden, 1883. évi augusztus hó 9-én tartott üléséből.

Ij. Gáspár János,
egyleti titkár

Zeyk Károly,
egyleti elnök.

EGYVELEG.

— Pályázati hirdetés. Nagy-Enyed város tanácsa által a nagy-enyedi vinczellér-képezde növendékei részére alapított 3 — száz forintos ösztöndíj megürülvén, arra az 1883/84-iki october 1-én kezdődő tanévre pályázat nyitattik. A pályázni óhajtó növendékektől megkívántatik: 1. Tizenhat évet meghaladott életkort igazoló keresztlevél. 2. Erős, egészséges, munkát bíró testalkat és védhímlővel beoltásról tanuszkodó orvosi bizonyítvány. 3. Legalább 4 elemi osztálynak jó sikerrel való végzését tanusító iskolai bizonyítvány. 4. Születési helyének előljárói által kiállított, jó erkölcsi bizonyítvány. 5. Szüleinek vagy gyámjának beleegyezése illetőleg ama kötelező nyilatkozata, mely szerint a növendék a tanodát csak az intézet igazgatósága beleegyezésével hagyhatja el. 6. Fehérnemű és egyéb ruhával a növendék magát kellőleg ellátni tartozik, ágyneműt az intézettől nyerend. 7. Az elősorolt bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok legkésőbb szeptember 15-ig Nagy-Enyed város tanácsához terjesztendők. *) A három — száz forintos ösztöndíjakat a Nagyméltóságú Ministerium 140 forintra egészíti ki, a mely összegért az azt elnyerő növendékek az alapszabályok értelmében az intézetben lakással és egybekötött, teljes ellátásban részesülnek. Az ösztöndíj egy évre szól ugyan, de a városi tanács az intézeti igazgatósággal egyetemben fentartja magának azon jogot, hogy az ösztöndíjat az arra érdemlenné válótól bármikor azonnal megvonhatja.

Nagy-Enyeden, 1883. augusztus hó 22-én.

Kovács Gyula,
polgármester,

— Augustus havi meteorológiai észleletek. A kolos-monostori állomás észleleteiből közöljük az

*) Jegyzet. A kitűzött ösztöndíjakra csak alsófehérmegyei születésűek pályázhatnak, nagy-enyedi születésűek azonban előnyben részesülnek.

augusztus havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 761.9, legmagasabb augusztus hó 10-én 766.5, legkisebb augusztus hó 1-én 757.4 milliméter, középhőmérséklet C° 17.3, legmagasabb augusztus hó 21-kén 29.0, legkisebb augusztus hó 28-an 10.8. A párányomás átlaga 10.0 milliméter, a légnedvesség százalékanak átlaga 70%. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélesend 2-szer, szél 91-szer, ugyanis északi szél 10-szer, északkeleti szél 6-szor, keleti szél 22-szer, délkeleti szél 1-szer, déli szél 2-szer, délnyugoti szél 2-szer, nyugoti szél 43-szor és északnyugoti szél 3-szor. A csapadékos napok száma telt 7-et, hó volt —, jég 1, égháboru 1 napon, összesen 58 milliméter csapadék volt a hónapban, legtöbb 29-én, azaz 25.5 milliméter. —

A budapesti központi időjelző állomás jósatai közül — melyek az erdélyi gazd. egyesület bel-monostorutczai irodájánál látható — augusztus hóban egészen teljesült 84%, részben teljesült 6% és nem teljesült 10%.

* Hány kilogramm tejből nyerhetünk egy kilogramm vajat? E kérdésre adható feleletek egymástól igen elütők; némelyek szerint 33, mások szerint 25 kgr. tej, sőt még csekélyebb mennyiség kívántatik 1 kgr. vaj előállításához. Hogy a legpontosabb jegyzések is egymástól nagyon eltérők, az több körülmény által magyarázható. E tekintetben mérvadó a tejelőállatnak faja, egyedi tejelőképessége, a takarmányozás minősége s a tejelési időszakok. Kisborjas tehének teje sokkal kevesebb vajtartalmu, mint a meddő tehéneké. A tej vajtartalma 2.8 és 4.5% között változik, tehát közepárnyban 3.5%-ra tehető. Különös figyelmet érdemel a tej kezelése, a helyiség, a tejföl feladás és lefölezés módzatai. Ha a vajtartalomnak 80%-a leföleztetik, meg lehetünk győződve, hogy tejkezelési eljárásunk hibás és hiányos, mert tejünk aránylag rövid idő alatt megszik s így a zsirhótyagocskák felszínre nem vergődhetnek. Rendes körülmények között a felállított tej 36 óra után lefölezhető. Ha a tejnek vajtartalmát 3.5%-ra tesszük, és ha a mennyiségnek 80%-a található a tejfölben, akkor 100 kgr. tej ad 2.8 kgr. zsiradékot. A tejnek körülbelül 20%-a tejföl. Kőpülés után a tejfölből vaj és író származik; 20 kgr. tejfölből lesz 17 kgr. író. Ha az író még 5% vajat tartalmaz, akkor 100 kgr. tej ad 20 kgr. tejfölt és 2.7 kgr. vajat. A nyert vaj azonban még vízzel, tejszűrt és sajtananyagot is tartalmaz és pedig circa 15%-ot s csak 85% tiszta zsiradékot. Ha 100 kgr. tej 3.5% zsirt, vagyis a nyert tejfölből 2.8% zsiradékot tartalmaz, akkor 2.715 kgr. vajat nyerhetünk. Egy kilogramm vajhoz kívántatik tehát 31.35 kgr., 3.5% zsirtartalommal bíró tej; de ha a tej 3% zsirtartalmu, akkor 1 kgr. vajhoz 36.77 kgr. tej szükséges. Magyar teheneink teje tartalmaz 4% zsirt; tehát 100 kgr. tejből lesz 3.115 kgr. vaj, vagyis 1 kgr. vaj előállításához 27.25 kgr. tej kívántatik.

(Gy. m.)

— Értesítés. A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete által életbe léptetett állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri ugy a földbirtokos, mint a bérlő urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi irodának (Budapest, papnövelde-utca 6.) Jelentsék be. Állást kereső tag urak sziveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főczélja az, hogy a földbirtokos és bérlő urak támogatását a tag urak javára ezen uton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest septbr. 7. | Bécs septbr. 7.

Buza	9-90—10-50 frt	10-50—11-60 frt
Rozs	7-40—7-70 frt	8-00—8-75 frt
Árpa, takarmány	7-35—7-60 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7-90—8-70 frt	8-50—10-50 frt
Árpa, seres	9-10—10-40 frt	— — — frt
Zab	6-60—6-75 frt	6-90—7-50 frt
Törökbuza	6-60—6-65 frt	7-00—7-15 frt

Budapesti marhavásár szeptem. 6-án. Összes felhajtás 7506 db. nagy és — db apró marha. Ebből eladatott 34 db. bika, 1197 db. ökör, 987 db. vágó tehén, 140 db. fejős tehén, 242 db. bival, 460 db. borju, 4146 db. juh. Árak: bika darabonként 125—160 frt, ökör páronként 270—350 frt, vágó tehén páronként 200—250 frt, fejős tehén darabonként 90—150 frt, bival páronként 150—200 frt, borju darabonként 10—26 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként 11—21 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 54—59 frt, tehénhús 53—55 frt, borjuhús — — frt, bivalhús 49—52 frt.

Bécsi marhavásár szeptem. 4-én. Összes felhajtás 3152 drb és pedig 1974 drb. magyar, 931 drb. lengyel és 247 drb. német fajta, melyből 3040 drb. ökör, 49 drb.

tehén, 57 drb. bika és 6 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 61—66 $\frac{1}{2}$ frt, lengyel 64—66 frt, német 60—67 frt, tehén 52—60 frt, bika 57—63 frt, bival — — frt. Lábán darabonként 60—188 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár szept. 7-ikén. (Az első magyar sertésbiztosító és kölcsönelőező részvénytársaság jelentése.) Miután a fogyasztás a nagy készletekhez viszonyítva még mindig csekély, azért az e heti üzlet lanyha volt és az árak ismét csökkentek.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—300 kilogramm nehezek 55 krajczár, 180—260 kilogramm nehezek 56—57 kr. Öreg 300 kilogramm tuli 54 krajczár, vidéki sertés 55—56 kr. Transitóban: szerbiai 54—57 kr, romániai 54—58 $\frac{1}{2}$ kr, tüskés 54—55 $\frac{1}{2}$ kr tiszta kilogrammonként. — Összes felhajtás: 11,879 darab, összes elhajtás 11,717 drb.

Bécsi sertésvásár szept. 4-én. Összes felhajtás 6806 drb. és pedig 1492 drb. nehéz, 1908 drb. közepnehéz és 3406 drb. süldő; melyből 2804 drb. magyar, 3406 drb. orosz-lengyel, 360 drb. szerb és 136 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 51—52 frt, közepnehéz 49—51 frt, süldő 42—46 frt; szalonna és zsir 63—65 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

(18.) Nincs többé üszög! (3—6.)

DUPUY N.-féle magpác.

Tökéletes pácsmód üszög ellen, kitüntetve és ajánlva sok egyet és kitünő gazdák által, kapható minden raktárban az osztrák magyar birodalomban.

1 csomag 200 liter magra 30 kr.
1 csomag 100 liter magra 15 kr.

A gazda urak utáztat és hamisításoktól védendő, kéretnék a csomagokat védjegyem, nevem és czimemmel ellátva venni.

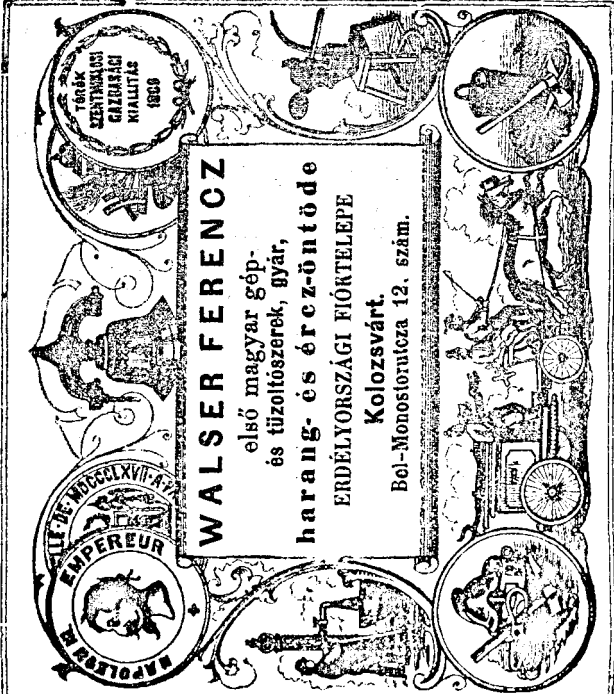
Minden óhajtható fölvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál:

DUPUY N.'s

CHEMISCHES LABORATORIUM,
WIEN, Windmühlgasse 33.

Raktárak: Beszterozén Keresztes J., Déesen Kiss János., Nagy-Szebenben Misselbacher J. B., Kolozsvárt Csiki Imre, Tauffer Ferencz., Brassón Hesshaimer J. L. és A., Maros-Vásárhelyt Bucher Miksa, Staibl Antal., Segevárt Misselbacher J. G., Szász-Régenben Rösler G., Wachner M., Tekén Rioner G. K. és Vajda-Hunyadon Fischer D. uraknál.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

WALSER FERENCZ
első magyar gép-
és tüztöltőszerek, gyár,
harang- és érezőntöde
ERDELYORSZÁGI FŐRTELEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monositorutca 12. szám.

Üzlet nagyboltos és vízművészeti kellekek tárlata.

Szerelő-műhely károk s vízvezetékek berendezésére.

(2) Tetemesen leszállított gyári árak mellett. (30—52.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	szem	szal- ma	tüzifa	
k r a j e z á r o k b a n											
Balázsfalva	szeptember	6 550	450	425	—	—	500	—	—	250	40
Bánfi-Hunyad	augusztus	28 720	600	500	—	200	550	—	—	160	44
Besztercze	szeptember	4 750	550	550	450	320	600	520	220	320	36
Brassó	szeptember	7 760	610	470	380	250	560	225	135	225	44
Csik-Szereda	szeptember	5 750	600	450	350	300	550	200	80	200	36
Décs*	szeptember	4 760	680	580	320	300	680	€20	220	320	40
Déva*	szeptember	8 995	820	770	—	380	680	210	100	250	44
Dicső-Szent-Márton	szeptember	5 650	500	500	—	200	500	380	260	380	44
Erzsébetváros	szeptember	8 700	450	450	—	250	475	350	140	250	44
Fogarás	augusztus	31 800	—	410	—	290	500	200	80	225	42
Gyula-Fehérvár	szeptember	8 750	625	575	—	300	550	220	130	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	szeptember	1 750	760	525	450	300	530	300	—	160	40
Hátszeg	szeptember	5 800	625	625	425	620	725	180	10	300	48
Kézdi-Vásárhely	szeptember	6 720	530	440	320	280	530	400	120	300	40
Kolozsvár	szeptember	6 702	—	476	—	241	510	350	190	300	48
Maros-Ludas	május	25 600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Maros-Vásárhely*	augusztus	30 845	650	710	660	630	660	550	200	450	44
Medgyes	szeptember	6 625	525	425	—	275	510	130	90	235	40
Nagy-Enyed	szeptember	6 650	550	425	—	300	500	480	180	280	44
Nagy-Szeben*	szeptember	7 800	680	500	—	300	600	180	90	350	44—46
Nagy-Várad	szeptember	4 685	525	430	430	240	545	450	250	350	52
Segesvár	szeptember	6 700	500	400	—	260	500	150	130	160	44
Sepsi-Szent-György	szeptember	10 760	600	460	400	260	530	260	110	180	44
Szamosujvár	szeptember	10 670	530	490	—	230	530	200	70	240	40
Szász-Régen	szeptember	6 650	435	435	385	300	555	510	300	250	40
Szász-Sebes	szeptember	6 750	650	475	—	300	550	160	90	240	44
Szászváros	szeptember	8 690	590	510	—	270	590	300	70	210	44
Székegy-Udvarhely	szeptember	4 725	550	450	—	250	550	250	50	280	40
Szilágy-Somlyó	augusztus	31 620	520	490	—	210	520	300	150	300	40
Teke	szeptember	3 600	500	450	375	250	500	200	20	300	40
Torda	szeptember	1 650	450	450	350	200	500	100	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52										
		széri hirdetésnél belyeggel együtt																			
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr				
16/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyetünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösseinél, közép-utca Minerita-épület.